SAMMENDRAG AV UTTALELSER TIL HØRING AV PLANPROGRAM

Kommuneplanens arealdel Hjartdal

03.06.24

	Offentlige myndigheter, foretak, råd og etater	
	Avsender	**Innspill**
1	Statsforvalteren i Telemark	**INNSPILL TIL PLANPROGRAMMET** FNs bærekraftsmål - Kommunene skal legge FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanlegginga. Disse må tas inn i planprogrammet, og det må drøftes hva dette betyr for arealdelen og hvordan Hjartdal sin arealplanlegging kan bidra til å vi nå måla. **INNSPILL TIL PLANGJENNOMFØRINGEN** Planvask og urealiserte byggeområder Det er viktig at kommunen ved offentlig ettersyn av planforslaget synliggjør vurderingene som er gjort opp mot hensyn til nasjonale interesser og nye føringer. Klima og karbonrike arealer - Nasjonale forventinger gjelder både myr og skog. - Nedbygging og drenering av myr må unngås. - Dersom kommunen likevel velger å omdisponere karbonrike areal, må det vises til alternativvurderinger og at det ikke er mulig å få til ønskt utvikling på andre areal. Det må leggs frem et arealregnskap. Naturmangfold - Forventer at hensynet til viktige naturverdier, både på land og i vassdrag, blir ivaretatt. Villrein (langt innspill) - Forventer at det blir tatt særlig hensyn til villreinens leveområde, som må sikrest mot negativ påvirkning. Det må tas særlig hensyn til trekkruter, kalvings- og oppvekstområder og beiteområder. Landbruk - Bør vurdere om tidligere avsatt areal på dyrka jord skal tilbakeføres til LNF. - Kommunen må unngå nedbygging av dyrka jord og sikre tilstrekkelig buffersone mot landbruksareal. - I Hjartdal er det registrert tre verdifulle kulturlandskap Statsforvalteren forventer at hensynet til disse kulturlandskapa blir ivaretatt. Samfunnssikkerhet og beredskap - Forventer at ROS-analyse bygger på oppdatert kunnskap og blir lagde til grunn for planlegginga - Anbefaler bruk av FylkesROS for Vestfold og Telemark (2020). Klimatilpassing

		- Det må tas hensyn til endra klima, og at de fylkesvise klimaprofilene blir benyttet i planleggingen. Vassdrag og vannmiljø - Hjartdal har tre verna vassdrag: Kåla, Digeråi og Lifjellområdet. Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag må legges til grunn i planlegginga. Kommunen har mulighet til å fastsette byggegrenser langs innsjøer og elver/bekker samt kantvegetasjon. Dette anbefales. Samordna bolig-, areal- og transportplanlegging - Det er viktig at veksten i persontrafikk blir tatt med gange, sykkel eller kollektiv. - Det må legges vekt på fortetting, transformasjon og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse. Landskap - Utbygging på topper bør unngås. Det naturlege landskapet bør holdes åpent. Forventer at kommunen ikke legg til rette for utbygging i og over skoggrensa. Forurensing - Område med grunnforurensing må synliggjøres i planen. - Styresmaktene fraråder å bygge på gamle deponier og i randsona til nedlagte. - Kommunen bør vurdere om det er behov for å avsette areal for permanente eller midlertidig snødeponi. Støy - Forutsetter at Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) blir lagt til grunn for planarbeidet. - Kommunen bør gjøre en vurdering av om det bør lages støykart dersom dette mangler. Luftkvalitet - Viser til Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520). Avløp - Kommunen må vurdere avløpssituasjonen i område som blir planlagt utbygd - Avløpsrenseanlegg det er aktuelt å kople seg til, må overholde krav til rensing og andre krav etter forurensingsregelverket, og ha nok kapasitet til planlagt utbygging. Anbefaler bruk av rekkefølgebestemmelser som sikrer dette. Masseforvaltning - Det blir anbefalt at kommunen i arealdelen vurderer behov for areal til massedisponering. Folkehelse - Tilgang til sammenhengende grønne areal må vektlegges sammen med attraktive, bilfrie gang- og sykkelsamband. - Kommunen bør gjennom tilrettelegging for tilstrekkelig og variert boligbygging òg bidra til å skaffe boliger til vanskeligstilte grupper. - Det må sikres at universell utforming blir tilstrekkelig varetatt. Friluftsliv

		- Hensynet til friluftsliv må utredes og ivaretas, viktig å sikre tilgang til vann og nærturterreng. Barn og unge - Konsekvensene for barn og unge må vurderes. - Kommunen må være bevisst på lokaliseringa av boligområder, skoler og fritidsfasiliteter Gravplasser - Det skal til enhver tid være ledige graver for minst 3 % av befolkninga til kommunen. - Om mulig skal det være ei buffersone mellom gravplassareal og naboskap. - Det kan være formålstjenlig å nytte arealformålet «grav- og urnelund» i stedet for «offentlig eller privat tjenesteyting». - Gravplass inngår ofte i et helhetlig miljø og landskap, slik at gravplassen/kirkestedet som hovedregel skal avsettes som hensynssone.
2	Telemark fylkeskommune *16.05.24*	**INNSPILL TIL PLANPROGRAMMET** 5.3 Medvirking, Barn og unges interesser i planlegging - Medvirkningsprosessen må komme tydelig fram av sakspapirene seinere. - Tilstand og ansvarsforhold ved eksisterende område for leik bør kartlegges og inngå som et viktig kunnskapsgrunnlag. 6.3 Arealregnskap - Fylkeskommunen publiserte høsten 2023 et verktøy for areal regnskap for fylket og de enkelte kommunene. Fylkeskommunen ber kommunen ta kontakt for egne møter om dette og nærmere gjennomgang når det passer. 4.3 Kulturarv - Det er viktig å se på ombruk og istandsetting av eldre bygg framfor nybygging i tilknyting til klima og miljø. - Anbefaler kommunen å legge til stølslandskapet som eget tema. 7 Krav til utredning av innspill - Ber om at planprogrammet blir supplert med metode for siling av innspill Vannressursforvalting - Vil informere informera om at det er Miljødirektoratet som driftar Vann-Nett, ikkje NVE som oppgitt i planprogrammet. **INNSPILL TIL PLANGJENNOMFØRING** Regional plan for samordna areal og transport i Telemark 2014-2025(ATP Telemark) - Tettstedsgrensa skal ha en logisk forankring i for eksempel stedskarakteren og boligstrukturen på tettstedet. - ATP Telemark har retningslinjer om at akseptabel gangavstand blir regna inntil 500 meter og det skal tas hensyn til barn og unge i all planlegging.

		Barn og unges interesser i planlegging - Grønnstruktur og lekearealer danner må vies et større fokus i planlegging. Det er viktig med gode bestemmelser som ivaretar barn og unge. Jordvern - Det er viktig å se hyttebygging i sammenheng med beitebruk, slik at en kan unngå konflikter rundt beitebruk. Samferdsel - Kommunen rådes til å gjøre ei vurdering av byggegrenser langs alle fylkesvegstrekninger i kommunen og legge dette fram for administrasjonen i fylkeskommunen for gjennomgang før planforslaget ferdigstilles og legges ut på høring. Klima, natur og energi - En bør vurdere hvordan man skal løse planen innenfor rammene av klimalova §§ 3 og 4. - Fylkeskommunen anbefaler at kommunen gjennomfører naturrisikoanalyser for de ulike utbyggingsområdene i planen. Kulturarv <u>Nasjonalt og / eller regionalt viktige kulturmiljø.</u> - Viser til området i kommunen av nasjonal interesse. Anbefaler at nasjonalt og/eller regionalt viktige kulturmiljø primært blir lagt inn som egne bestemmelsesområder i planen. <u>Mellomalderkirker og mellomalderske kirkesteder</u> - Viser til tre mellomalderes kirkesteder i kommunen. Disse skal bli markert som bandleggingssone H730 i plankart. Har forslag til reguleringsbestemmelser som bes om å benyttes. - Det generelle byggeforbudet på 60 m fra kirkebygga er falt bort, men det forventes at kommunene definerer sin egen sone. Kulturarv anbefaler at det blir laga ei hensynssone H_570 rundt kirkene og de mellomalderske kirkestedene for å gi de tilstrekkelig vern. <u>LNF, og LNF-spredt</u> - Innenfor LNF-områda ligger mange av de gamle stølslandskapa. Anbefaler at kommunen legger inn bestemmelser for bevaring av disse. Kommunen bør også vurdere bestemmelser knyttet til andre kulturminner/miljøer i utmark. <u>Kulturmiljøplan</u> - Håper at viktige kulturmiljø fra kommunens kulturmiljøplan blir tatt inn i kommuneplanens arealdel. <u>Generelle bestemmelser og retningslinjer om kulturminner og kulturmiljøer</u>

		- En ny plan bør inneholde bestemmelser knyttet til de kulturminna som ikke kommer innenfor de utvalgte områda i kulturmiljøplanen. <u>Bruk av bestemmelsesmråde og hensynssoner</u> - Kulturminne og kulturmiljø kan sikres i planen på flere måter, anbefaler at kommunen ser til Riksantikvarens veileder. <u>Spesielt om hensynet til automatisk freda kulturminne</u> - Det er forventa at det finns ikke kjente automatisk freda kulturminne innenfor områda som blir dekte av kommuneplanen, ettersom store område ikke er systematisk registrerte. Arealbruken vil først bli avklart når de enkelte reguleringsplaner blir sende til fylkeskommunen som sektorstyresmakt for kulturminnevern. Ønsker kommunen en avklaring av eventuelle konflikter på kommuneplanstadiet, kan dette bli gjort innenfor de områda som blir lagt ut til byggeområder. <u>Kulturmiljøverdiar i ROS-analyse</u> - Som en del av ROS-analysen i kommuneplanen bør kommunen se på kjente kulturminner og kulturmiljøer i sammenheng med flom og rasfare. Planfaglig veiledning - Telemark fylkeskommune arbeider med ny regional planstrategi for 2024-2028, kalla Telemarksplanen. Etter fylkeskommunens mening kan kunnskapsgrunnlaget som ligger i saken òg være til nytte for arbeidet med arealdelen i Hjartdal. <u>Dialog om konsekvensutgreiing og planforslag</u> - Kulturarv erfarer at det er viktig med dialog om planarbeidet før offentleg ettersyn. - I 2013 foreslo rådmannen at det skulle bli utarbeid en byggeskikksveileder for hele kommunen. Fylkeskommunen vil oppfordre kommunen til å gjenoppta dette arbeidet. - Konsekvensutredningen må vise alle utbyggingsområder i planforslaget slik det blir lagt ut til offentlig ettersyn, også vurderinger og siling av innspill som blir silt vekk tidlig i prosessen bør dokumenteres tydelig i den politiske prosessen.
3	Mattilsynet *25.04.2024*	**(skrevet som) INNSPILL TIL PLANPROGRAM** - Det forutsettes at hensynssonene med bestemmelser er fastsatt etter at vannverkseier har gjennomført en farekartlegging av drikkevannskilde, tilsigsområde og nedslagsfelt. - Hensynssonenes bestemmelser i planen må klart beskrive hvilke tiltak og aktiviteter som ikke tillates i sonene, og hvilke som er tillat. - Planens bestemmelser bør stille krav til løsninger for blant annet vannforsyning, avløp og overvannshåndtering, som deler i vannmiljøet og med løsninger som kan påvirke hverandre.

		- Planen må inneholde bestemmelser som sikrer at kraven i drikkevannsforskriften og PBL kan oppfylles, med tanke på å kunne levere tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann. **INNSPILL TIL PLANGJENNOMFØRING** - Drikkevannskilder med hensynssoner og med bestemmelser som regulerer aktivitet i nedbørfelt skal synliggjøres i kommuneplanens arealdel. Forventninger - Mattilsynet forventer at arealdelen tydelig beskriver hvilke målsettinger kommunen har innenfor området drikkevannsforsyning.
4	NVE *08.05.2024*	**INNSPILL TIL PLANPROGAMMET** Planstrategi - Planprogrammet sier ingenting om kommunen har planer om å oppdatere planstrategien. ROS og oppdatert kunnskapsgrunnlag - Forutsetter at kommunen i ROS-arbeidet sikrer at ny og oppdatert kunnskap om naturfarer blir nytta Naturfare og klimaendringer - Det må sette av nok areal til å handtere naturfare. Dette er spesielt viktig ved fortetting og transformasjon. Energianlegg og energiproduksjon Kommunen bør legge vurderinger av tilgang til energi og tilhørende infrastruktur som en premiss for planarbeid knyttet til etablering av nye næringsareal. **INNSPILL TIL PLANGJENNOMFØRING** Flomfare og erosjon - Aktsomhetskartet for flomfare kan nyttes som grunnlag for hensynssone Flomfare H320 på kommuneplannivå. I tilhørende bestemmelser må det komme fram at det er aktsomhetsområde som krev vurdering av reell fare på neste plannivå. - NVE viser til tidligere utredinger av flomfare i Sauland. Viktig å kjenne til dette arbeidet og NVES planer for oppdatering av flomsonekart høsten 2024. - NVE anbefaler å bruke tre-tinns-strategien og bruk av åpnes overvannsløsninger. - Det bør fastsettes byggegrenser mot vassdrag med byggeforbud.

		- For å gi god oversikt og sikre god styring med vassdrag og vassdragsnære areal, anbefaler NVE at kommunen bruker arealbrukskategorien Bruk og vern av sjø og vassdrag, til å merke alle vann, elver og bekker som er vist med flate i kartgrunnlaget. Verna vassdrag - Det er verna vassdrag i kommunen: Lifjellområdet, Kåla og Digerå. Dei rikspolitiske retningslinjene for verna vassdrag skal legges til grunn når kommunen skal fastsette bestemmelser til planen. Våtmarksystem - Nedbygging av myr og tjern og tiltak som kan ødelegge det naturlige våtmarkssystemet og drenering bør unngås. Hensyn til vassdrags- og energianlegg i planen - Eksisterende og vedtatte større høgspenningsanlegg og transformatorstasjoner må vises med hensynssone Båndlegging etter anna lovverk H740. - Mindre kraftledningsanlegg kan sette av i plankartet som Teknisk infrastruktur. - En bør markere reguleringsmagasin i plankartet som hensynssone/område som er bandlagt etter vassdragslovverket med formål Reguleringsmagasin. - Anlegg for produksjon av energi bør de sette av som område for Bebyggelse og anlegg. - Minstekrav til avstand til kraftledninger er regulert gjennom forskrift om elektriske forsyningsanlegg. NVEs oppfølging av planarbeidet - I planframlegget må det ved offentlig ettersyn gå tydelig fram hvordan de ulike interessene er vurdert og innarbeidd i planen.
5	Statens vegvesen *08.05.2024*	**INNSPILL TIL PLANGJENNOMFØRING** - Det bør gjennomføres ei risikovurdering hvor trafikksikkerhet inngår. - Det bør utarbeides utfyllende bestemmelser med tanke på rekkefølgekrav med hensyn til trafikksikkerhet og framkommelighet. - Det bør settes søkelys på flom og overvannsproblematikk.

	Private og organisasjoner	
	Avsender	**Innspill**
6	Naturvernforbundet i Øst-Telemark *07.05.24*	**INNSPILL TIL PLANPROGRAMMET** Samordning og samarbeid i planlegginga - Savner er redegjørelse for hvordan ikke-realiserte byggeområder skal tilbakeføres til LNF. Etter Naturvernforbundet sitt syn bør dette punktet forsterkes. Det kan gjøres ved at prinsippet om arealnøytralitet blir vedtatt, og følges opp så godt det lar seg gjøre. - Det bør komme mer forpliktende føringer knyttet til lysforurensing. Rammer og føringer for planarbeidet - Anser det som positivt at FNs 17 bærekraftsmål er omtalt i planen, men savner konkret innhold, for eksempel at myr ikke skal bygges ned. - Savner satsing på leilighetsbygg - I 2.4 er det konkret vist til Parisavtalen, men ikke Naturavtalen. Det bør endres. Utviklingstrekk, utfordringer og viktige problemstillinger - Naturvernforbundet er enig i at videre utbygging av fritidsboliger (og evt. leilighetsbygg) bør bli konsentrert innenfor Kovstulheia-Russmarken rensedistrikt. Hovedtema for planarbeidet. - Naturvernforbundet mener det er viktig ikke å stimulere til spredt bolig- og hyttebygging. - Leilighetsbygg tilpassa eldre i sentrale deler av kommunen vil være klokt. - Naturvernforbundet støtter en langsiktig utbyggingsgrense for fritidsbebyggelse i Tuddal som tar hensyn til viktige naturverdier som villreinens leveområde, friluftsliv og landskap. Solkraft - Positiv til solkraft, men kritiske til at natur skal bygges ned til fordel for solcelleparker og vindkraft. Vi vil oppfordre kommunen til å bygge ut solcelleanlegg på offentlige bygg, som skoler og kommunehus. Mener at Hjartdal kommune har bidratt i stort mon til fornybar kraft i Norge, og viser her til kraftverksutbyggingen.
7	Tuddal Hytteforenings Fellesutvalg *10.05.24*	**INNSPILL TIL PLANPROGRAMMET** Arealstrategi 2

		- Hytteforeningen peker på informasjon gitt i møte den 29.04 mht til VA-kapasitet og stiller spørsmål ved denne informasjonen. I planprogrammet må tallet på antall hytter som totalt kan bygges innenfor VA-området komme fram. Arealstrategi 3 – 5 - Ser et stort fortettingspotensial i områdene mellom de forskjellige hyttefeltene som ligger langs VA-traséen. Forutsetter at eventuell fortetting innenfor allerede utbygde felt, skjer med omtanke og i samråd med hytteforeningene og de enkelte hytteeiere som blir berørt. Hensyn til stier, løyper og nærturterreng bør ivaretas. - Det bør i rimelig grad tas hensyn til eksisterende utbygging og Tuddals særpreg. Ny utbygging må tilpasses eksisterende bygg og tomtestruktur. Generelt Peker på en økomimiske utfordringer i kommunen knyttet til VA.
8	Hjartdal og Notodden Bonde og Småbrukarlag *07.05.24*	**INNSPILL TIL PLANPROGRAMMET** Side 18 før siste setning i første avsnitt settes inn: *Et viktig premiss må være at Mælefelltunellen fortsatt er hovedvegen vestover slik at ikke verdifullt naturmangfold i et av Norges utvalgte kulturlandskap skades og bydas mest lettdrevne jordbruksarealer reduseres ytterligere da Mælefelltunnellen allerede har tatt store arealer og vesentlig mer enn først beregnet.*
9	Grunneiergruppa i Hjartdal *10.05.24*	**INNSPILL TIL PLANPROGRAMMET** Etterlyser flere tema som ikke kommer frem i høringsutkastet og som krever videre avklaringer. Tema som må belyses er: Økonomi, forutsigbare rammebetingelser og kapasitet på de kommunale VA-anlegget i Tuddal. Grunneiergruppa har flere synspunkter til disse hovedtemaene som henger sammen med hverandre. - Det må derfor tydeliggjøres hva som egentlig er dagens kapasitet - Hva betyr dette for nye reguleringsplaner eller om det fortettes i eksisterende planer med flere tomter? Må grunneiere forvente nye store investeringskostnader på grunn av at kommunen må utvikle ny kapasitet i V/A anlegget?
10	Ragnar Frøland *07.05.24*	Forslag til nytt utredingstema - muligheter for utbygging av fornybar energi i kommunen, herunder etablering av ny vannkraft.
11	Hjartdal Senterparti *10.05.24*	**INNSPILL TIL PLANPROGRAMMET** - Senterpartiet har konkrete innspill til ordlyden i planprogrammet som omfatter boligbygging, landbruk, arealstrategier, solenergi og vannføring i regulerte vassdrag. Ber om at planprogrammet suppleres/omskrives. **INNSPILL TIL PLANGJENNOMFØRING** - Ønsker gang- og sykkelsti i Lonar. Mål om få til en gang- og sykkelveg fra Sauland til Hjartdal.

12	Takstmann Olav Øyen AS *03.10.24*	I arealdelen må det bli mulighet for å sette opp bygg på gamle tufter, uten at det skal dokumenteres, forsvares og dispenseres. Kommunen har mange eldre støler og tufter som kan bebygges der det har stått bygg fra før, og at det må være i orden at dette benyttes til fritid. Det blir ikke styggere om det står et bygg der.